

Tlačová správa
Luxemburg 12. septembra 2022

Obstarávanie vakcíny proti ochoreniu COVID-19: treba vyvodiť ponaučenia, hovoria audítori EÚ

Na mieru prispôbený centrálny systém EÚ na obstarávanie vakcín umožnil úspešné vytvorenie diverzifikovaného počiatočného portfólia potenciálnych vakcín a obstaranie dostatočného počtu dávok vakcín proti ochoreniu COVID-19. EÚ však začala realizovať obstarávanie neskôr ako Spojené kráľovstvo a USA a keď v prvom polroku 2021 došlo k vážnym výpadkom dodávok, ukázalo sa, že väčšina zmlúv podpísaných Európskou komisiou neobsahovala osobitné ustanovenia na riešenie prerušenia dodávok. Audítori v osobitnej správe, ktorú dnes vydal Európsky dvor audítorov (EDA), dospeli k záveru, že spôsob, akým proces obstarávania prebiehal, nebol dostatočne posúdený. Audítori tiež konštatujú, že Komisia zatiaľ nevykonala preskúmanie či referenčné porovnanie svojho postupu s cieľom vyvodiť ponaučenia do budúcnosti, a ani v súčasnosti neplánuje otestovať svoj systém obstarávania v kontexte pandémie prostredníctvom záťažových testov alebo simulácií.

„Otázka, či Komisia a členské štáty obstarávali vakcíny proti ochoreniu COVID-19 účinne, je veľmi relevantná,“ uviedla členka EDA Joëlle Elvinger, ktorá tento audit viedla. *„Túto tému sme na audit vybrali preto, lebo vakcíny zohrávali v reakcii na pandémiu COVID-19 rozhodujúcu úlohu a EÚ bola do ich obstarávania zapojená bezprecedentným spôsobom. Ďalším dôvodom boli súvisiace výdavky. Naše zistenia majú prispieť k prebiehajúcemu rozvoju kapacít EÚ v oblasti pripravenosti a reakcie na pandémiu.“*

Keď EÚ v polovici roka 2020 začala svoj postup obstarávania, nebolo známe, kedy sa vakcína proti ochoreniu COVID-19 dostane na trh a či sa to vôbec stane. EÚ musela konať ešte pred tým, ako boli k dispozícii jasné vedecké dáta o bezpečnosti a účinnosti potenciálnych vakcín, a preto sa rozhodla podporiť rôzne z nich, aby tak vytvorila počiatočné portfólio, ktoré zahŕňalo rozličné technológie výroby vakcín a rôznych výrobcov. Do novembra 2021 Komisia podpísala v mene členských štátov zmluvy v hodnote 71 mld. EUR na nákup až 4,6 miliardy dávok vakcín proti ochoreniu COVID-19. Väčšina týchto zmlúv má formu predbežnej kúpnej zmluvy, pri ktorej Komisia znáša riziko spojené s vývojom vakcíny spolu s ich výrobcami a podporuje prípravu rozsiahlych výrobných kapacít prostredníctvom zálohových platieb z rozpočtu EÚ.

Účelom tejto tlačovej správy je prezentovať hlavné body osobitnej správy Európskeho dvora audítorov. Úplné znenie správy je uverejnené na webovom sídle eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Po rokovaní nasledoval postup obstarávania v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách EÚ, pričom jadrom procesu boli predbežné rokovania, ktoré sa uskutočnili pred zaslaním výzvy na predkladanie ponúk. EÚ zabezpečila dostatočný počet dávok na zaočkovanie minimálne 70 % dospelých populácie do konca leta 2021, hoci v prvej polovici roka 2021 zaznamenala pri dvoch výrobcoch problémy s výpadkami dodávok. Komisia mohla výrobcov zažalovať a v jednom prípade to aj urobila. Podľa audítorov však vyjednávači EÚ začali podrobne analyzovať problémy vo výrobnom a v dodávateľskom reťazci, ku ktorým dochádzalo pri výrobe vakcíny, až po podpísaní väčšiny zmlúv. Podmienky zmlúv prešli časom určitým vývojom a zmluvy, ktoré boli podpísané v roku 2021, obsahovali dôzrajšie ustanovenia o kľúčových aspektoch, ako je harmonogram dodávok a miesto výroby, ako zmluvy podpísané v roku 2020. Dohodnuté podmienky sa pri každej zmluve líšia, s výnimkou požiadavky dodržiavať zásady smernice o zodpovednosti za výrobky. Členské štáty sa dohodli znížiť riziká výrobcov spojené so zodpovednosťou za nežiadúce účinky (zásada rozdelenia rizika stanovená v stratégii v oblasti vakcín). Ustanovenia zmlúv uzavretých s výrobcami vakcín proti ochoreniu COVID-19 sa odchyľujú od postupov pred pandémiou v tom, že členské štáty na seba prevzali niektoré finančné riziká, ktoré zvyčajne znášajú výrobcovia vakcín.

Komisia navrhla pokračovať v prístupe k obstarávaniu zavedenom v súvislosti s pandémiou COVID-19 aj v prípade budúcich zdravotných kríz, no Komisia ani Rada vo svojich správach o poznatkoch získaných počas pandémie COVID-19 neanalyzovali výkonnosť postupu obstarávania vakcín nad rámec celkového výsledku. Audítori odporúčajú vypracovať na základe získaných poznatkov usmernenia k obstarávaniu počas pandémie a vykonať záťažové testovanie prístupu EÚ k obstarávaniu zdravotníckych protipatrení.

Základné informácie

Na čiastočné financovanie obstarávania vakcín sa použil nástroj núdzovej podpory (IES) – nástroj financovania priamo riadený Komisiou, ktorý jej v prípade katastrof umožňuje poskytovať podporu v rámci EÚ – a hlavne priame príspevky z rozpočtov členských štátov.

Osobitná správa 19/2022 *Obstarávanie vakcín proti ochoreniu COVID-19 Európskou úniou – Po počiatkových výzvach sa zabezpečil dostatočný počet dávok, no výkonnosť procesu nebola dostatočne posúdená* je dostupná na [webovom sídle EDA](#). Audit nadväzuje na preskúmanie EDA z roku 2021 o [prvotnom príspevku EÚ k reakcii na ochorenie COVID-19 v oblasti verejného zdravia](#).

Kontakt pre tlač

Tlačové oddelenie EDA: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 621 552 224